

3/2009

LEVÓN

Vaasan yliopiston Levón-instituutin tiedotuslehti

**Kuntien yhteistyö
todellista aaltoliikettä**

**Energiapäivä 2009 –
Energia-ala työpaikkana**

**Tunnustusta aikuisopiskelijalle ja
avoimen yliopiston opettajille**

Liiketoiminta- osaamisesta kilpailukykyä

Pääkirjoitus / Jukka Peltoniemi

Sisältö

Pääkirjoitus / Jukka Peltoniemi: Liiketoimintaosaamisesta kilpailukykyä	2
Johtamisen ja organisaatioiden tulevaisuus ja kehittämistarpeet	3
50/50 – Koulujen energiansäästöä puolesta!	4
Marjatta Niemi eläkkeelle	4
Energiapäivä 2009 – Energia-ala työpaikkana	6–7
Tunnustusta aikuisopiskelijalle ja avoimen yliopiston opettajille	8
Kaksikielistä liiketoiminta- osaamisen koulutusta korkeakoulututkinnon suorittaneille	9
Kuntien yhteistyö todellista aaltoliikettä	9
Levón-instituutti tutustui Kyrönmaahan	10
Mietteissä / Ari Lampinen: Miksi liikenteessä ei pystytä siirtymään uusiutuviin?	11
Toimintakalenteri	12

www.uwasa.fi/levon

Liiketoimintaosaamiseen liittyvän tutkimustiedon siirtäminen yliopistoista yrityksiin tukee yritysten kilpailukykyä kehittämistä. Tutkimusten mukaan tietoa voi kuitenkin olla tarjolla väärään aikaan tai se on vaikeasti tulkittavaa. Tieto voi myös olla vanhentunutta jo siinä vaiheessa, kun se tavoittaa yrityksen. On havaittu, että etenkin pk-yritykset hankkivat ja hyödyntävät uutta tietoa sattumanvaraisesti. Ei ihme, että monia teknologisesti onnistuneita innovaatioita ei ole saatu kaupallistetuksi puutteellisen liiketoimintaosaamisen vuoksi.

EK toteaa verkkosivuillaan, että etenkin henkilöstön osaamisella on merkitystä innovaatioiden syntymiselle. Siksi organisaatioiden tulee kehittää henkilöstöään ja sen kykyä hankkia ja soveltaa uutta tietoa. Tarvitaan myös tiedon jakamista ja jalostamista organisaation sisällä sekä toimivia yhteistyömuotoja yritysten ja tutkimusorganisaatioiden välille.

Levón tukee uudistumista

Levón-instituutin tehtävä yliopistollisena koulutus- ja kehittäjäorganisaationa on edistää elinikäistä oppimista sekä tukea yritysten, muiden organisaatioiden ja alueiden uudistumista ja kilpailukykyä. Tämä on meille suurempi haaste kuin vain toimia yliopistollisen tiedon siirtäjänä. Yksilön kohdalla haaste tarkoittaa uuden oppimisen ohella opitun soveltamiskyvyn kehittämistä. Yrityksissä ja muissa organisaatioissa se tarkoittaa konkreettisten kehittämishankkeiden käynnistämistä prosesseissa, johtamisessa ja liiketoiminnassa. Nämä asiat ovat erityisen tärkeitä nyt, kun talouden kriisistä haetaan ulospääsyä.

Levón-instituutti panostaa tulevana toimintavuonna erityisesti liiketoimintaosaamisen koulutukseen, yritysten ja muiden organisaatioiden liiketoimintakonseptien uudistamiseen sekä palveluliiketoiminnan kehittämiseen. Lisäksi uusi energiatekniikka ja -talous ovat toiminnan painoalueita.

Seinäjoella yhteistyökumppanien kanssa suunniteltu yrittäjyyden MBA-ohjelma palvelee instituutin koko toimialuetta. Kauppätieteellisen tiedekunnan kanssa on valmisteltu kotimaisena uutuutena Energy Business MBA. Se on 2,5-vuotinen energia-alan asiantuntija- ja johtotehtävissä toimiville suunnattu koulutusohjelma, joka tähtää osallistujien liiketoimintaosaamisen ja johtamistaitojen kehittämiseen. Koulutus järjestetään yhdessä Robert Gordon Universityn Aberdeen Business Schoolin kanssa.

Yrittäjähänkeä

Minulla oli tilaisuus osallistua Vaasan Yrittäjien 70-vuotisjuhlaan, joka oli hieno kokemus. Tilaisuudessa korostui optimistisuus, itseluottamus, usko omaan tekemiseen sekä ansaittu ylpeys vuosien mittaan saavutetuista tuloksista. Siinä on meille kaikille opittavaa juuri tänä aikana.

LEVÓN on Levón-instituutin tiedotuslehti. Levón-instituutti on Vaasan yliopiston tutkimus- ja koulutuspalveluihin erikoistunut yksikkö. **Julkaisija:** Levón-instituutti **Toimituksen osoite:** Wolffintie 34, 65200 Vaasa / PL 700, 65101 Vaasa **Toimitus ja kuvat:** Miia Mäntylä **Puhelin:** (06) 324 8111 (yliopiston vaihde) **Faksi:** (06) 324 8350 **Sähköposti:** miia.mantyla@uwasa.fi **Internet:** <http://www.uwasa.fi/levon> **ISSN:** 1459-045X **Painos:** 3000 **Painopaikka:** Fram, Vaasa **Paperi:** Edixion (sisus 120 g, kansi 170 g) **Kansikuva:** Jouni Kangas, Huurteiset tulppaanit **LEVÓN** ilmestyy kolme kertaa vuodessa, seuraava lehti ilmestyy huhtikuussa 2010. Kommentit, tilaukset ja osoitteenmuutokset pyydetään osoittamaan toimitukselle.

Johtamisen ja organisaatioiden tulevaisuus ja osaamistarpeet

Teksti: Ville Tuomi

Kaikessa yritysten tai muiden työpaikkojen kehittämisessä on oleellista tietää, mitä pitäisi kehittää. Pitäisi tietää mitä tulevaisuudessa on osattava, jotta yritys menestyy ja mihin suuntaan yritystä on kehitettävä. Myös kuntien ja valtion laitosten pitäisi tietää kehityssuunnat ja osaamistarpeet. Mutta mitä näistä tiedetään?

Nyt on ennustettu työvoimapulaa, mutta sen tilalle on tullut yhtäaikainen työvoimapula ja työttömyys. Ikääntyminen aiheuttaa todennäköisesti joillakin aloilla pulaa työvoimasta, etenkin osaavasta työvoimasta.

Erilaisia johtamismalleja on ollut tarjolla parhaina malleina kautta vuosikymmenien. Tärkeintä olisi varmaankin osata valita yritykselle tai muulle työpaikalle itselleen sopivin tapa johtaa ja kehittää omaa työpaikkaa.

Johtamismalli on aina työkalu, jonka avulla voi päästä hyviin tuloksiin. Menestys mallin käyttämisessä ei riipu perimmältään itse työkalusta, vaan siitä, että on osattu valita itselle sopiva työkalu ja käytetty sitä tarkoituksenmukaisesti.

Esimerkiksi laadunhallintaan on kehitetty monenlaisia yrityksen, kuntien ja valtion laitosten itsearviointitapoja (EFQM, CAF,...). Nüistä puhutaan joka paikkaa sopivina työkaluina, mutta käyttö tuskin onnistuu, jos ei mietitä oman työpaikan ja toimintaympäristön erityispiirteitä.

Mitä osaamista nyt tarvitaan? Todennäköisimmin useimmissa työpai-

koissa pitäisi ja kannattaisi osata palveluiden kehittäminen ja työpaikan uudistaminen. Samalla asialla on jonkin verran eri merkitys eri aloilla.

Palveluiden kehittämisosaaminen on tärkeää teollisuudessa, koska palveluliiketoiminta on kannattavampaa kuin ”pelkkä” perinteinen tuotanto.

Palveluiden kehittäminen esimerkiksi kaupan alalla taas liittyy enemmänkin siihen, että yritys yleensäkin voi toimia tuottavasti ja siihen,

Tärkeintä on valita yritykselle tai työpaikalle itselleen sopivin tapa kehittää omaa työpaikkaa

että me asiakkaat emme aina ymmärrä tavaroiden laatua, mutta palvelun hyvyyden tiedämme vaikka emme osaisi sitä kuvailla.

Kunnissa puolestaan mietitään isoja asioita, kuten sitä, kenen palveluita pitäisi tuottaa ja miten kuntalaisia pitäisi laittaa tärkeysjärjestykseen (priorisoida), jotta palveluita yleensäkin riittää.

Näissä haasteissa voivat auttaa erilaiset selvitykset ja tutkimukset, joita tehdään ennen kuin kehittäminen aloitetaan. Selvitysten ja/tai tutkimusten jälkeen voi aloittaa koulu-

tuksen tai kehittämisen tai molemmat tilanteesta riippuen.

Jos esimerkiksi Vaasan seudun työpaikoille tarjotaan koulutusta tai kehittämistä, joka perustuu sekä tutkimustietoon että alueella tehtyihin tarvekartoituksiin, voidaan puhua yliopistollisesta asiantuntijapalvelusta.

Se on johtamisen ja organisaatioiden kehittämisenä tietynlainen hyvä versio vanhojen laatuoppien periaatteesta, joiden mukaan kaiken kehittämisen pitäisi perustua tosiasioihin.

Sitä ajattelua on edelleen mukana laadunhallinnassa sadoissa maissa ympäri maailmaa, vaikka nykyisin ja tulevaisuudessa ei välttämättä puhuta itse laadusta niin paljon.

Osaamisvaatimukset ovat monenlaisia ja eri tasoilla yrityksiä ja muita työpaikkoja ne ovat erilaisia. Ylimmän johdon pitäisi osata esimerkiksi strategista johtamista ja keskijohdon pitäisi osata lähiesimiehen taitoja.

Jokaisella pitäisi olla työelämän yleisosaamista, kuten sosiaalisia taitoja ja kykyä toimia monikulttuurisessa työyhteisössä. Ehkäpä palveluiden kehittämisosaaminen on tulevaisuudessa yleisosaamista, jota jokaisen pitäisi osata, jotta saa työtä.

50/50 – Koulujen energiansäästön puolesta!

Teksti: Merja Pakkanen

Sähkön, lämmön ja vedenkulutus sekä jätehuolto muodostavat merkittävän erän julkisten rakennusten ylläpitokustannuksista. Rakennusten käyttäjät eivät kuitenkaan maksa näitä laskuja itse (kuten kotitaloudessa), eivät tiedä laskun suuruutta eivätkä ehkä tule usein edes ajatelleeksi kuluttamiaan resursseja. Miten motivoida heitä säästämään energiaa?

Koulut ovat erityisen kiinnostava esimerkki julkisista rakennuksista, sillä valtaosa niiden käyttäjistä – lapset ja nuoret – vaikuttavat ratkaisevasti myös tulevaisuuden energiankäyttöön. Kouluissa on siis suuri kasvatuksellinen mahdollisuus ympäristöystävällisempien toimintatapojen opettamiseen ja juurruttamiseen.

Näistä lähtökohdista sai alkunsa EURONET 50/50 -hanke, jossa pyritään saamaan aikaan energiansäästöä kouluissa kasvatuksellisin menetelmin; asenteisiin vaikuttamalla sekä tietoisuutta lisäämällä. Hanke on espanjalaisvetoinen ja sitä toteutetaan yhdeksässä Euroopan maassa: Es-

Marjatta Niemi eläkkeelle

Teksti: Miia Mäntylä

Kuva: Merja Kokko

Avoimen yliopiston pitkäaikainen markkinoinnin opettaja *Marjatta Niemi* jäi syksyllä työstään eläkkeelle.

Marjatta on ollut vahva markkinoinnin opintojen kehittäjä. Hänellä oli merkittävä panos markkinoinnin sivuopintokokonaisuuden verkko-opintojen luomisessa. Hän on ollut pidetty opettaja, joka on arvostanut ai-

panja, Italia, Saksa, Unkari, Slovenia, Suomi, Kreikka, Portugali ja Puola.

50/50 -konseptin ideana on jakaa energiansäästöstä saatu taloudellinen hyöty koulujen ja kuntien kesken. 50/50 -konseptin mukaisesti oppilaiden ja opettajien energiansäästötoimien ansiosta säästetyn energian arvosta 50 % palautuu koululle rahana, jonka nämä voivat käyttää valitsemallaan tavalla.

Toinen 50 % energian- ja rahansäästöstä on nettosäästöä kunnalle, joka yleensä maksaa koulun energialaskut. Näin ollen kaikki voittavat: koulu saa lisärahoitusta ja kunnat säästävät kustannuksissa. Lisäksi energiatehokkaammat koulut auttavat osaltaan taistelussa ilmastonmuutosta vastaan.

50/50 -järjestelmän avulla koulut voivat edistää kestävästä kehitystä ja varmistaa, että tulevat sukupolvet käyttävät energiaa vastuullisesti ja vaikuttavat samalla perheisiinsä. Ympäristöystävällisyyden ja rahansäästön lisäksi koululaiset saavat hankkeen myötä uudenlaista, hauskaa tekemistä sekä kansainvälistä kokemusta.

50/50 -konsepti on luotu Hampurissa 1994, ja Saksassa toimivia 50/50-kouluja on runsaasti. Energiansäästö näissä kouluissa on ollut merkittävä. EURONET 50/50-hankkeen tavoitteena onkin kehittää nyt yhteinen metodologia ala-asteille ympäri Eurooppaa.

Projektissa valmistetaan tavoitteita tukeva opetusmateriaali ja toteutetaan projektia valituissa kouluissa kahden vuoden ajan. Suomesta hankkeeseen otetaan mukaan viisi tällaista pilottikoulua.

Hankkeen rahoituksesta 75 % saadaan EU:n IEE-ohjelmasta (Intelligent Energy Europe) ja loput 25 % haetaan hankkeesta innostuvilta yrityksiltä, jotka lähtevät siihen mukaan.

Suomessa hanketta toteuttaa Vaasan yliopiston edustajana Vaasan Energiainstituutti, ja hanke tehdään käytännössä Vaasan ja lähikuntien kouluissa. 50/50-hanke on lähtenyt vauhdikkaasti käyntiin, ja osa mukana olevista kouluista ja yrityksistä on jo tiedossa. Näistä kerrotaan lisää Levón-lehden seuraavassa numerossa!

VAASAN YLIOPISTO

AVOIN YLIOPISTO

Ilmoittautuminen
kevään opintoihin
on alkanut.
Ilmoittaudu heti!

KEVÄÄN 2010 OPINNOT VAASASSA

OPINTOKOKONAISUUDET

- **Laskentatoimen ja rahoituksen perusopinnot** 27 op

ERILLISJAKSOT

Aluetiede

- Matkailun perusteet ja tutkimus 5 op

Hallintotiede

- Arvoilla hyvään hallintoon 4 op (VA)

Johtaminen

- Strateginen johtaminen 7 op
- Yrityksen liiketoimintasuunnitelma 4 op
- Tulevaisuussuuntautunut johtaminen 5 op (V)
- Organisaatiokäyttäytyminen 5 op
- Organisoituminen ja verkostot 5 op
- Itsetuntemuksesta voimaa työssä jaksamiseen 4 op (VA)
- Johtajuuden ja tiimityöskentelyn kehittäminen 4 op (VA)

Kielet (R)

- Englanti: Yhteiskunta ja valtio 3 op (V)
- Italian kielen peruskurssi 5 op
- Kokous- ja konferenssi-ruotsia 3 op
- Ruotsin kielen peruskurssi kauppatieteilijöille 5 op
- Saksan alkeet I 3 op
- Saksan alkeet II 3 op
- Venäjän kielen alkeiskurssi 6 op
- Äidinkieli (suomi): Kirjallinen viestintä 5 op (V)

Laskentatoimi

- Johdatus kirjanpitoon 2,5 op
- Kirjanpidon oppimistehtävä 0,5 op
- Johdon laskentatoimen perusteet 3 op
- Yrityspeli 2 op

Markkinointi

- Myynnin johtaminen 5 op (V)
- Markkinoinnin avainprosessien johtaminen 5 op (V)
- Vientimarkkinointi 5 op (V)
- Doing Business in Asia 5 op

Sähkötekniikka

- Ilmastonmuutoksen vaikutus energiatekniikkaan 3 op (VA)

Talousoikeus

- Vero-oikeus 6 op
- Vero-oikeus, täydennysosa 1 op
- Organisaatio-oikeus 6 op
- Sähköisen kaupankäynnin juridiikka 6 op (V)
- Kansainvälinen vero-oikeus 6 op
- Tilintarkastus- ja kirjanpito-oikeus 6 op
- Idänkaupan oikeus 6 op
- Perintäoikeus 6 op
- Elinkeinoverotus 6 op
- Kansainvälinen kauppa-oikeus 6 op
- Mediaoikeus 6 op
- Teleoikeus 6 op
- Markkinaoikeus 7 op
- Yritysverotus ja versuunnittelu 6 op

- Talousoikeuden ajankohtaiskurssi 1 op
- Hyvä, paha informaatio 4 op
- Talousoikeus, YLEn Avoin yliopisto 4 op

Tietotekniikka

- Lauselogiikka 2 op

Tuotantotalous

- Tuotantotalouden erityiskysymyksiä 5 op (VA)

Viestintätieteet (R)

- Terminologisen tutkimuksen perusteet 3 op (V)
- Johdatus www-julkaisemiseen 5 op (V)
- Semiotiikka ja mediat 3 op (V)
- Kirjoittamisen teoria ja käytäntö 3 op (V)

Katso opintomme myös muilla paikkakunnilla, esim. Laihiaalla, Seinäjoella, Kauhajoella, Kokkolassa ja Tampereella osoitteesta www.uwasa.fi/avoin.

(VA) = verkkoaineistokurssi
(V) = verkko-opinnot
(R) = rajoitettu osallistujamäärä

Muutokset mahdollisia.

Kysy lisää: opiskelijapalvelu puh. (06) 324 8457, opinto-ohjaus puh. 044 024 4282, s-posti: avoinyo@uwasa.fi

ILAHDUTA AVOIMEN YLIOPISTON LAHJAKORTILLA!

Kurssilahjakortti sopii ystävälle, mummulle, uranvaihtoa suunnittelevalle tai välivuotta pitävälle opiskelijalle – kaikille ikään ja pohjakoulutukseen katsomatta. Lahjakortin voi osoittaa haluamalleen summalle. Esim. 12 euroa on Ikääntyvien yliopiston luentosarjan hinta ja 70 euroa on yleisin yksittäisen opintojakson hinta.

Lisätietoja ja tilauslomake verkkosivuillamme.

IKÄÄNTYVIEN YLIOPISTO: Merellistä elämänmenoa

Kevään 2010 luentosarjassa käsitellään elämänmenoa Vaasassa mm. talouden, liikenteen ja ympäristön näkökulmista. Luentosarjan aloittaa 2.2.2010 professori Hannu Katajämäki aiheenaan Vaasan vaurastumisen aallot. Muita luennoilla käsiteltäviä aiheita ovat postisoudut, elämää Vaasassa ja Rantakadulla menneinä vuosikymmeninä, paikannimien muuttuminen ja maailmanperintöalue. Luennot pidetään tiedekirjasto Tritonian Nissi-auditoriossa tiistaisin klo 15.00-16.30. Luentojen päivämäärät ovat 2.2, 16.2, 9.3, 16.3. ja 30.3.

Tervetuloa mukaan kaikki kiinnostuneet!

SANOMALEHTIYLIOPISTO: Johtamisen haasteet muuttuvassa työelämässä

Järjestämme kevään sanomalehtiyliopiston yhteistyössä johtamisen laitoksen ja sanomalehti Pohjalaisen kanssa maaliskuussa 2010. Seitsemän asiantuntija-artikkelia ja seminaari muodostavat 4 opintopisteen laajuisen opintojakson, joka käy mm. kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon vapaavaihtoihin opintoihin. Tentaattorina toimii Hellevi Lampimäki. Tarkempia tietoja saatavilla alkuvuodesta.

www.uwasa.fi/avoin

Energiapäivä 2009 – Energia-ala työpaikkana

Teksti: Teemu Närvä & Erkki Hiltunen

Kuvat: Nea Asholm, Patrik Sjöholm & Antti Savola

Energiapäivässä esitellyt biopoltoaineella kulkeva auto ja sähköauto keräsivät ympärilleen kiinnostuneita ihmisiä. Tavallisesta autosta saa biopoltoaineauton noin 2 000–4 000 eurolla.

Vaasan Energiainstituutti eli VEI järjesti opiskelijoille suunnatun Energiapäivän Vaasan yliopistolla keskiviikkona 25. marraskuuta.

Energiapäivä järjestettiin nyt toisen kerran ja tänä vuonna teemana oli energia-ala työpaikkana. Päivän tarkoituksena on toimia energia-alan yritysten ja toimijoiden sekä Vaasan laajan opiskelijayhteisön kohtaamispaikkana.

VEI haluaa rohkaista opiskelijoita harkitsemaan energia-alaa yhtenä varteenotettavana mahdollisuutena uran tai tutkimuksen kannalta – oli se sitten työtä tai työharjoittelua, gradu- tai jatkotutkimusta. Tapahtuma järjestetään tulevaisuudessa vuosittain.

Alueella on vahvaa energiaosaamista

Vaasan seudulla toimii merkittävä osa Suomen energiaklusterista ja alueella sijaitsee lukuisia alan teollisuusyrityksiä, joiden työllistämisaikutus on suuri.

Opiskelijoiden ei välttämättä valmistumisen jälkeen tarvitse lähteä muualle työnhakuun, vaan työpaikka voi löytyä opiskelupaikkakunnalta. Tätä ei kuitenkaan tiedosteta riittävän hyvin, joten tietoutta paikallisista alan mahdollisuuksista on hyvä lisätä.

Tapahtuman yhteydessä halutaan myös esitellä VEI:n toimintaa mahdollisimman laajasti eri kohderyhmille varsinkin osallistuville yrityksille ja medialle. Yhtenä ideana tapahtuman taustalla olikin saada tunnettuutta uudelle organisaatiolle, sillä VEI perustettiin vuonna 2006.

Tarkoitus olla lähellä opiskelijoita

Energia ei aiheena ole kaikkein kiinnostavin opiskelijoiden keskuudessa. Tämän vuoksi tapahtuma sijoitettiin lähelle opiskelijoita eli sinne, missä he

Opiskelijat kuuntelivat, kun Erkki Hiltunen avasi Energiapäivän yritysesitellyt Tritonian Nissiauditoriossa.

Vaasan Energia instituutin biopolttoainelaboratorio vihittiin käyttöön 25.11.2009.

liikkuvat päivittäin. Paikkana toimivat ravintola Mathildan ja tiedekirjasto Tritonian aulatilat, joissa yritykset esittäytyivät omilla osastoillaan. Lisäksi Tritonian auditorio Nississä pidettiin lyhyet yritysesittelyt.

Tämän vuoden Energiapäivässä paikalla oli kattava valikoima erilaisia alan yrityksiä alueen suurimmista toimijoista lähtien. Tuulivoimaan erikoistuneita toimijoita oli mukana useita kuten sähkönmyyjiäkin. Esillä olivat myös tulevaisuudessa yleistyvät kulkuneuvot - biopolttoaineella ja sähköllä kulkevat autot sekä sähkömopo.

Yrityksistä tapahtumaan osallistui ABB, e-max Finland, EPV Tuulivoima, European Batteries, Fortum, Kraft & Kultur, Merinova, Mervento, Oragas, Sesca Energy, There Corporation, The Switch, Vaasan Sähkö, Vacon, Vasek, VEI, VEO, VNT Management ja Wärtsilä.

Biopolttoainelaboratorio avattiin Energiapäivän yhteydessä VEI:n käyttöön

Energiapäivän yhteydessä avattiin Suomessa ainutlaatuinen biopolttoainelaboratorio VEI:n käyttöön. Laboratoriolla halutaan tehostaa kokeellista tutkimustyötä. Siellä voidaan biodieselin ohella tutkia kiinteitä ja kaasumaisia polttoaineita, mutta myös fossiilisia polttoaineita. Tulevaisuudessa tutkitaan esimerkiksi levälajien käyttöä energiantuotannon lähteenä.

Laboratorio antaa mahdollisuuden kehittää kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä energiatutkimuksen saralla. Se palvelee tilaustutkimusten

kautta alan yrityksiä niiden tuotekehityksessä ja laadunvalvonnassa. Parhaillaan selvitetään sedimentti-, maa-, kallio- ja vesilämmöntutkimusyksikön perustamista laboratorion yhteyteen.

Laboratorio odottaa tilaustutkimuksia

Ajatus biopolttoainelaboratoriosta syntyi lähinnä nestemäisiä biopolttoaineita tutkivan BIETRO-tutkimusohjelman yhteydessä.

Hyvin nopeasti kävi ilmi, että kokeellisen tutkimustyön tehostamiseksi Vaasan yliopistoon tulisi saada oma erityinen biopolttoainelaboratorio. Biopolttoaineiden tutkimus edellyttää aina tutkimuslaboratorioiden välistä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Tämä antaa uudelle laboratoriolle myös mahdollisuuden keskittyä omaan erityisosaamiseensa.

Vaasan Energiainstituutin johtokunta kiinnostui ajatuksesta ja biopolttoainelaboratoriota lähdettiin rakentamaan VEI:n yhteishankkeena.

Kun työskennellään yhteistyössä teollisuuden kanssa, tavoitteena on työskentely hyvien laboratoriokäytäntöjen (GLP = good laboratory practice) mukaan. Tämä edellyttää standardien mukaisten mittalaitteiden käyttöä sekä mittaustarkkuuden jatkuvaa varmistusta. Tavoitteena tuleekin pitää laboratorion akkreditointia.

Energiapäivän erilaisella imagolla halluttiin houkutelua opiskelijoita.

Vaasan energiainstituutti (VEI)

VEI on perustettu vuonna 2006. Sen tehtävänä on tarjota energia-alan tutkimus-, konsultointi- ja täydennyskoulutuspalveluita alan toimijoille alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Energiainstituutin osaamisessa yhdistyy ainutlaatuisella tavalla kaupallinen ja teknillinen osaaminen. VEI kokoaa yhteen energia-alan taitajat Vaasan yliopistosta, Vaasan ammattikorkeakoulusta ja Yrkeshögskolan Noviasta. VEI:n painopistealueita ovat erityisesti hajautettu energiantuotanto, sähköenergiajärjestelmät, energiamarkkinat sekä energian tuotannon, jakelun ja käytön vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan. Lisätietoa VEI:stä löytyy osoitteesta www.vei.fi.

Tunnustusta aikuisopiskelijalle ja avoimen yliopiston opettajille

Teksti: Paula Ojala

Kuvat: Mari Kempas & Heli Haapamäki

Aikuisopiskelijan viikolla annettiin tunnustusta ansioituneille aikuisopiskelijoille sekä Vaasan yliopiston opettajille.

Vuoden aikuiskouluttaja Hellevi Lampimäki.

Seinäjoen teknologiakeskus Framissa palkittiin 6.10. kaksi Vaasan yliopiston avoimen yliopiston opettajaa. Seinäjoen yliopistokeskus valitsi vuoden yliopistolliseksi aikuisopettajaksi talousoikeuden lehtori *Mika Kärkkäisen*. Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys palkitsi johtamisen opettaja *Hellevi Lampimäen* vuoden 2009 aikuiskouluttajana.

Mika Kärkkäisen valinta on tunnustus hänen opiskelijäläheisestä opetus- ja ohjaustyöstään sekä vahvasta sitoutumisestaan talousoikeuden opetuksen kehittämiseen.

Kärkkäistä pidetään hyvänä ja innostavana aikuisopettajana. Lisäksi yliopistokeskus arvostaa sitä, että hän on edistänyt yliopistojen välistä yhteistyötä toimimalla opettajana sekä Vaasan yliopiston että Helsingin yliopiston opinnoissa.

Kärkkäinen on toiminut Vaasan yliopiston talousoikeuden laitoksella tutkijana, assistenttina ja lehtorina vuodesta 1997. Hän on opettanut yritysjuridiikkaa myös useassa muussa

yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa. Tällä hetkellä hän vastaa Vaasan yliopiston avoimen yliopiston talousoikeuden opetuksesta.

Vuoden aikuisopettaja Mika Kärkkäinen.

Hellevi Lampimäen valinta perustuu hänen innovatiivisuuteensa pedagogisissa ja didaktisissa ratkaisuissa sekä opiskelijoilta saatuun palautteeseen. Opiskelijoilta hän on saanut kiitosta erityisesti keskusteleavasta ja aikuisopiskelijan huomioivasta opetuksestaan.

Etelä-Pohjanmaan kesäyliopisto pitää antoisana Lampimäen kanssa tehtyä yhteistyötä ja hänen sitoutumistaan ja aktiivisuuttaan kesäyliopistossa järjestettävän opetuksen kehittämisessä.

Lampimäki on toiminut johtamisen opettajana Vaasan yliopiston avoimessa yliopistossa vuodesta 2005. Sitä ennen hän on työskennellyt muun muassa esimiehenä palvelualalla lähes 20 vuotta. Hän on suorittanut opettajan pedagogisen pätevyyden Jyväskylässä.

Vuoden aikuisopiskelija

Vaasan yliopiston avoin yliopisto valitsi vuoden aikuisopiskelijaksi

kauppätieteiden opiskelija *Sari Granön*. Palkinto annettiin Aikuisopiskelijan päivän tapahtumassa kauppakeskus Rewell Centerissä 10.10.

Vuoden aikuisopiskelija Sari Granö.

Sari Granö on lukenut johtamista ja tuotantotaloutta avoimessa yliopistossa syksystä 2008 alkaen. Hän aloitti opinnot siirtyessään työelämässä projektipäällikön tehtäviin, koska halusi uusien haasteiden edessä vahvistaa osaamistaan.

– Sarin opiskelussa näkyy aito oppimisenhalu ja innostuneisuus, perustelee opintopäällikkö Sonja Hakala avoimen yliopiston valintaa.

– Granö on edennyt opinnoissaan määrätietoisesti, tehokkaasti ja erinomaisella opintomenestyksellä. Kevään 2009 haussa hänet valittiin tutkinto-opiskelijaksi Vaasan yliopistoon.

Sari Granö on opiskellut koko ajan työn ohessa.

– Opiskelu on antanut jo nyt paljon eväitä työhöni. Opiskelussa puolestaan on hyötyä siitä, että esseet ja harjoitustyöt voim kytkeä suoraan työhöni, ja oppimaani olen pystynyt heti soveltamaan käytäntöön.

Kaksikielistä liiketoimintaosaamisen koulutusta korkeakoulututkinnon suorittaneille

Teksti: Mikael Hallbäck

Levón-instituutti käynnistää yhdessä Työ- ja elinkeinotoimiston kanssa uudenlaisen koulutusohjelman Korkeakoulusta työhön – Från högskola till arbete.

Sen tarkoituksena on kouluttaa työttömiä ja työttömyysuhan alaisia korkeakoulututkinnon suorittaneita ns. generalisteja, joiden tutkintoon ei sisälly liiketaloustieteellisiä opintoja.

Ohjelmassa perehdytään monipuolisesti liiketoimintaosaamisen kannalta keskeisiin johtamiseen, laskentatoimen,

markkinoinnin ja yrittäjyyden käsitteisiin ja teorioihin sekä niiden soveltamiseen yritysten ja muiden organisaatioiden toiminnassa. Puolet opetuksesta on suomeksi ja puolet ruotsiksi ja näin koulutusta voidaan pitää myös jonkinlaisena kielikylpynä.

Opintokokonaisuuden tiedot ovat välittömästi hyödynnettävissä työelämässä. Ohjelman tärkeä tavoite on myös auttaa osallistujaa löytämään omat vahvuutensa, kasvattaa itseluottamustaan ja laajentaa perspektiiviään

siitä, millaisissa työtehtävissä hänen on mahdollista toimia.

Tavoitteena on, että osallistujilla on yhteistyössä kouluttajan ja TE-toimiston kanssa hankittuna työharjoittelupaikka tai työpaikka koulutuksen päätyttyä.

Ohjelma käynnistyy tammikuun alussa 2009 ja kestää kuusi kuukautta. Ohjelmassa on 20 osallistujaa ja sen laajuus vastaa noin 30 opintopistettä ja koostuu noin 50 lähiopetuspäivästä sekä itsenäisestä opiskelusta.

Kuntien yhteistyö todellista aaltoliikettä

Teksti: Kari Leinamo

Kuntapalvelujen järjestäminen on puhuttanut vuosikymmenestä toiseen. Vaasan yliopiston, Åbo Akademin ja Uumajan yliopiston yhteishankkeen osaprojektissa selvitettiin kuntien yhteistoimintaa Suomessa ja Pohjanmaalla.

Kuntien yhteistoimintaa pidettiin jo 1800-luvun lopulla joustavana ja paikallisiin olosuhteisiin sopivana ratkaisumallina. Yhteistoiminta liittyi ennen kaikkea sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, ja se oli luonteeltaan vapaaehtoista. Yhteistoiminta vakiintui 1930-luvulla viralliseksi toimintatavaksi.

Suomessa pyrittiin 1960-luvulta alkaen tietoisesti aiempaa suurempiin kuntiin, mutta muutosprosessit korvautuivat toistuvasti kuntien vapaaehtoisilla yhteistyöjärjestelyillä. Yhteistoiminta liittyikin vahvasti kuntakoon oikeellisuudesta käytyyn keskusteluun.

Nykytilannetta leimaa vuonna 2005 käynnistynyt Paras-hanke, joka velvoittaa kunnat järjestämään osan palveluistaan aiempaa laajemmalla väestöpohjalla. Esimerkiksi Laihian ja Vähänkyrön kunnissa terveystalujen yhteistyökumppani ja organisaatiomalli on tämän johdosta vaihtunut.

Ammattikoulutuksessa muutokset on toteutettu pääosin jo ennen uudistusta. Keski-Pohjanmaalla miltei kaikki ammattioppilaitokset ovat jo pitkään kuuluneet maakunnalliseen kuntayhtymään.

Muilla toimialoilla kokemukset yhteistyöstä vaihtelevat. Elinkeino-politiikassa yhteistyö on osoittautunut usein hankalaksi eikä Vaasanseudulla seudullisen kehitysyhtiön toiminta ole aina tyydyttänyt kaikkia kuntia.

Pelastustoimissa ja kansalaisopistoissa siirtyminen uudentyyppiseen yhteistyöhön on herättänyt pelkoa palvelujen heikkenemisestä. Par-

haiten kuntien yhteistoiminta toimii kirjastotoimissa ja jätehuollossa.

Kuntien yhteistoiminta on alusta saakka ollut tasapainoilua pienten, itsenäisten kuntien ja suurempien seudullisten kuntakokonaisuuksien välillä. Näyttää siltä, että jälkimmäinen ratkaisumalli on nyt vahvistumassa selvästi. Palvelut järjestetään yhä harvemmillä suuralueilla, mikä tarkoittaa palvelujen keskittämistä ja tätä kautta kuntalaisten arkielämän vaikeutumista.

Kari Leinamo & Heli Siirilä:
Kommunernas samarbete i
Finland – generella synpunkter
och praktiska exempel.
Teoksessa Anders Lidström och
Hannu Katajamäki (red.): Kan
kommuner lära av varandra över
Kvarken? Umeå universitet 2009.

Levón-instituutti tutustui Kyrönmaahan

Teksti ja kuvat: Miia Mäntylä

Levón-instituutin henkilöstö teki elokuun lopussa tutustumismatkan Kyrönmaalle. Päivä vietettiin Kalliojärven viihdekeskuksessa, jossa toimintaansa esittelivät Yhyres-yhdistys sekä VASEK.

Kyrönmaan Leader-toimintaryhmä Yhyrestä ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kautta saatavaa rahoitusta esittelivät *Sanna Backholm* ja *Kati Vaissalo*. Levón-instituutilla on ollut Yhyres-yhdistyksen kanssa useita yhteisiä hankkeita, joten nytkin kiinnostusta herättivät hankemahdollisuudet alueella.

Sanna Backholm ja Kati Vaissalo kertoivat Yhyres-yhdistyksen toiminnasta.

Vaissalon mukaan alueella kaivattaisiin etenkin tahoja, jotka uskaltaisivat ottaa hankehallinnoinnin kontolleen.

Yhyres-yhdistyksen toiminnan painopisteet ovat yrittäjyys, yhteisöllisyys, ympäristö ja sopimuk-

sellisuus, jonka yhdistys haluaa olevan läpäisevänä periaatteena heidän koko toiminnassaan. Sopimuksellisuus on myös Levón-instituutin osaamisaloja.

Ympäristöönkin liittyvä hanketoiminta voisi olla Levón-instituutille Kyrönmaalla kiinnostavaa, onhan uusiutuva energia ja hajautettu energiantuotanto yksi instituutin vahvoista aloista. Yrittäjyyskasvatukseen liittyvää hanketta on jo hieman suunniteltu, joten jos hyvin käy, Levón-instituutti näkyy piakkoin entistä vahvemmin Kyrönmaalla.

Valoa tunnelin päässä

Antti Alasaari toimii VASEK:n Kyrönmaan yritysneuvonantajana. Hän arveli, että taantuman pohja on viimein ohitettu, sillä esimerkiksi Kyrönmaalle tärkeä metalliala on ollut nousussa.

Alkavien yritysten määrä alueella on vuonna 2009 ollut pienempi kuin vuonna 2008 ja vastaavasti lopettaneiden määrä on ollut aiempaa isompi. Mitään draamatista muutosta ei kuitenkaan ole ollut.

Alasaari osasi myös kertoa, että VASEK on juuri palkannut hyvin-

vointialaan erikoistuneen yritysneuvonajan. Neuvonnan lisäksi hän kartoittaa parhaita palvelusetelikäytäntöjä, mikä voi lähiaikoina johtaa siihen, että Kyrönmaallakin otetaan joissain kunnissa palveluseteli käyttöön. Se olisi selvä parannus hoivapalveluja tarvit-

Kakku kruunasi hyvän päivän.

sevien palvelujen saantiin ja valinnan vapauteen.

Kulttuuria ja makeaa mahan täydeltä

Mielenkiintoisten esittelyjen jälkeen Levón-instituutti piti vielä oman infotilaisuutensa, jossa käsiteltiin muun muassa yliopistomuutoksen vaikutuksia instituutin toimintaan. Ensi vuosi tulee olemaan monen uuden asian opettelua etenkin talousasioissa.

Tilaisuuden päätteeksi viimeistä työpäiväänsä ennen virkavapaataan viettänyt instituutin johtaja *Jouko Havunen* yllätti koko henkilökunnan tarjoamalla makoisat kakkukahvit. Mansikkakakku oli niin suuri, ettei kukaan varmasti jäänyt ilman toista palaa.

Päivän lopuksi pysähdyttiin vielä Isonkyrön vanhalla kirkolla. Paikka oli useimmille levónilaisille tuttu, mutta käynti sai aivan uutta sisältöä, kun *Tauno Lepistö* esitteli sitä ammattitaidolla.

Kiehtova yksityiskohta oli esimerkiksi se, että seinämaalauksessa, jossa kuvataan Jeesuksen taivaaseen astumista, hänestä näkyy vain jalat pilven keskellä. Mikä olisikaan konkreettisempi tapa kuvata asiaa!

Kirjoittaja on Kööpenhaminan ilmastokokoukseen osallistuva uusiutuvan energian ja ilmastomuutoksen tutkija, joka toimi Levón-instituutissa erikoistutkijana vuonna 2008

Miksi liikenteessä ei pystytä siirtymään uusiutuviin?

Liikenteen osuus Suomen ja EU:n kasvihuonekaasupäästöistä on viidennes ja se on ainut sektori, joka edelleen kasvattaa kasvihuonekaasupäästöjään EU:ssa. Siten sen pitäisi olla ilmastopoliittisesti tärkein sektori. Ongelman ratkaisu on helppoa, sillä tähän mennessä on kehitetty valmiiksi jo 23 biopolttoaineen sukupolvea ja kymmeniä muita teknologioita, joiden avulla kaikkien uusiutuvien energiamuotojen suuria resursseja voidaan liikenteen energianlähteenä käyttää (ks. liikennebiokaasu.fi/julkaisut.htm).

Henkinen kynnys tämän ongelman tiedossa olevien ratkaisukeinojen käyttöönottoon on Suomessa huikean korkea, kun verrataan vaikkapa Ruotsiin ja toisaalta uusiutuvien polttoaineen käyttöön sähkön ja lämmön tuotannossa Suomessa. Esimerkiksi autoalan journalistit jättivät uusiutuvia energiamuotoja käyttämään pystyvät autot harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta lehtien sivuilta pois. Tämä on erityisen vaikea ymmärtää, kun tiedetään uusiutuvan energian mahdollistavan huomattavasti paremman moottoritekniikan.

Esimerkiksi etanolin oktaaniluku on noin 110 ja biokaasun 140. Kun Formula ykköset joutuvat pärjäämään 102-oktaanisella, niin olettaisi moottorimiesten olevan kiinnostuneita huomattavasti laadukkaampien polttoaineen mahdollisuuksista. Asian kummallisuutta korostaa se, että Formula ykkösten polttoaineesta jo 5,75 % on biopolttoainetta, mutta sitäkään ei Suomen lehdistössä mainita, vaikka kansainvälinen autourheiluliitto pitää asiaa näkyvästi esillä.

Tavallisten kansalaisten kannalta uusiutuvien voimanlähteiden saatavuus on tietenkin ongelma, mutta se ei selitä sitä, miksi uusiutuvilla toimivia autoja on hyvin vähän myös siellä, missä niitä voidaan tankata. Sekä lehdistön että autokauppojen asennetta ja asiantuntemusta olisi tarpeen parantaa. Resursseja uusille tankkauspaikoille olisi paljon. Pelkästään pääkaupunkiseudulla tuotetaan biokaasua kymmenien tuhansien autojen tarpeita vastaava määrä, mutta sitä ei käytetä lainkaan liikenteen energianlähteenä, vaikka 1940-luvulla siihen pystyttiin.

Eräs syy nykyiseen tilanteeseen on jo 1960-luvulta jatkunut fossiilisille tuontipolttoaineille Suomessa myönnetty suuri verotuki kotimaisia uusiutuvia liikenteen voimanlähteitä vastaan. Tämän tuen taustoista kirjoitin artikkelin Oikeus-lehden joulukuun 2008 numeroon. Suuri osa näistä verotuista on EU:n pakottamana poistunut vuoden 2003 jälkeen, mutta toistaiseksi sillä on ollut vähäinen vaikutus uusiutuvan energian liikennekäytölle Suomessa.

Sekä YK:n Kööpenhaminan ilmastokokous että EU:n ilmastopoliitiikka johtavat yhä lisääntyviin velvoitteisiin liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä. Energiatieteiden tutkimuskeskusten kuten hybriditekniikan käyttö ei riitä, vaan siirtyminen uusiutuvien käyttöön on välttämätön tulevaisuuden trendi. Olisi toivottavaa, että suomalaiset mieluummin olisivat eturintamassa tässä kehityksessä kuin jatkaisivat takaperoisuuden linjalla.

*Levón-instituutti
kiittää
yhteistyöstä ja
toivottaa
Rauhallista
Joulun Aikaa
sekä
Menestystä
Vuodelle 2010!*

VAASAN YLIOPISTO
LEVÖN-INSTITUUTTI

PL 700
(Wolffintie 34)
65101 Vaasa
Puh: +358-6-324 8111 (vaihte)
Fax: +358-6-324 8350
Sähköposti: etunimi.sukunimi@uwasa.fi
<http://www.uwasa.fi/levon>

Johtaja
Jukka Peltoniemi
jukka.peltoniemi@uwasa.fi
puh. (06) 324 8864

Koulutuspäällikkö
Helena Eteläaho
helena.etelaaho@uwasa.fi
Seinäjoki, Frami, C-siipi, 2. kerros
puh. 050 592 8770
Johtaminen ja organisaatiot

Koulutuspäällikkö
Outi Järvi
outi.jarvi@uwasa.fi
puh. (06) 324 8385
Avoin yliopisto

Erikoistutkija
Merja Pakkanen
merja.pakkanen@vaasaemg.com
puh. (06) 324 8487
VaasaEMG

Kehittämispäällikkö
Pekka Peura
pekka.peura@uwasa.fi
puh. (06) 324 8451
Energia ja ympäristö

Tutkimuspäällikkö
Kimmo Riusala
kimmo.riusala@uwasa.fi
puh. (06) 324 8314
Arviointitutkimus ja maaseutu

Koulutuspäällikkö
Ville Tuomi
ville.tuomi@uwasa.fi
puh. (06) 324 8307
Johtaminen ja organisaatiot
Kielet ja monikulttuurisuus

Toimintakalenteri 1.12.2009–31.3.2010

ARVIOINTITUTKIMUKSET

Laatu ratkaisee – Innovaatioverkosto kotityöpalvelualan kehittäjänä

Kimmo Riusala

AVOIN YLIOPISTO

Avoin yliopisto
Ikäihmisten yliopisto
JÄRKKI-hanke – Alueellinen yliopisto-opetus sekä yritysysteistyö
Järvisseudun ja Kauhavan alueella

Outi Järvi
Sonja Hakala

Terttu Harakka

ENERGIA JA YMPÄRISTÖ

BIOMODE – biokaasun liikennekäyttö Vaasassa ja Seinäjoella

Peura, Kitinoja,
Pakkanen, Hyttinen
Merja Pakkanen

Energiamarkkinat / tilaustutkimukset
Maatilojen hajautetun bioenergiatuotannon aluetaloudelliset ja ympäristövaikutukset
PriceWatch – Sähkön hintaseurantatutkimus
Projektigeneraattori
Suupohjan biokaasustrategia
Vaasan energiainstituutti

Pekka Peura
Teemu Närvä
Pekka Peura
Timo Hyttinen
Pekka Peura

JOHTAMINEN JA ORGANISAATIOIDEN KEHITTÄMINEN

Asiantuntijaklubit – Expertklubbar
Entrepreneurial MBA -johtamiskoulutus
Esimies osaamisen johtajana -arviointityökalu
Hallittu kasvu HAKA + -yrityksen kehittämiskoulutus
Johtajana kasvaminen (JOKA) 23 -johtamiskoulutus
Jokaisen paikka on tulospaikka -koulutus
Kauhajoen seudun aluekeskusohjelma
Korkeakoulusta työhön – Från högskola till arbete
Lähiesimies 2009 -johtamiskoulutus
MERIT – Osaamispääoman kasvu yrityksissä -kehittämishanke

Mikael Hallbäck
Helena Eteläaho
Helena Eteläaho
Hannu Mitts
Eteläaho, Kungsbacka
Jouko Havunen
Eteläaho, Peltoniemi
Mikael Hallbäck
Helena Eteläaho
Hallbäck, Kungsbacka,
Mitts

Osaamisintensivisten yritysten kehittäminen, KIBS – Kaskinen,
Kristiinankaupunki, Närpiö, Pietarsaaren seutu & Vaasan seutu
Sijoituspalvelututkinnon valmennuskurssit APVY1 ja 2
Sukupolvenvaihdosohjelma Lapin pk-yrityksissä 8–9
Tuloksellinen johtoryhmä- ja hallitustyöskentely
Tuloksellinen johtoryhmä- ja hallitustyöskentely – Lappi 8–9
TYKES – Siisti -siivouspalveluiden kehittäminen
Yrittäjyyskasvatus

Hallbäck, Mitts
Mikael Hallbäck
Jouko Havunen
Mitts, Eteläaho
Jouko Havunen
Ville Tuomi
Jouko Havunen

KANSAINVÄLISET HANKKEET

EURONET 50/50 – European Network of Education Centres
(IEE Programme)
ICES – Graduate Program in Entrepreneurship (Kroatia, TEMPUS programme)
Open Gate – An international Gruntvig Learning Partnership project
STRATEGY TRAIN – Small Enterprises Strategic Development Training
(Leonardo programme)
TULIP – Trade Union and University Lifelong Learning in Partnership
(Leonardo programme)

Merja Pakkanen
Jouko Havunen
Kaisa Toivonen
Kimmo Riusala

Eteläaho, Havunen

MAASEUDUN KEHITTÄMINEN

Koulunkäynnin arki maaseudulla
Maaseudun sopimuksellisuusteemaryhmä
Palvelujen järjestäminen uusissa suurkunnissa maaseudun ja kaupungin yhteistyönä
Sopimuksellisuusstrategia – jatkohanke
Tutkimus maaseudun kauppakeskittymien ja liikenneasemien alueellisista, taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista

Kari Leinamo
Mäntylä, Siirilä

Kari Leinamo
Miia Mäntylä

Kimmo Riusala

MUUT

Vaasanseudun maahanmuuttajakoulutuksen resurssirengas

Miia Mäntylä